

त्युक्तम् । कीदृशं त्वां पुरं पुरीवृषेण स्थितम् आग्नेय्यादिपुराणां (14.) रक्षकत्वात्
यद्वा पिपतिं पालयतीति पूस्तम् पृ पालनपूरणयोः क्विप् उदोध्यपूर्वस्येति [पा०
७.१.१०२.] उददिशे पूरिति वृषम् । तथा विप्रं मेधाविनं ब्राह्मणजातिं वा । धृ-
षद्वर्णं त्रिधृषा प्रागल्भ्ये अतो व्यत्ययेन तौदादिकाहृतृप्रत्ययः धृल्लोति धृषन् प्र-
गल्भो वर्णी यस्य तम् असह्यवृषमित्यर्थः । दिवे-दिवे प्रतिदिनं भङ्गुरावतां रु-
त्तारं भङ्गुरं भङ्गनीयं पापं तद्येषामस्ति ते भङ्गुरवतो विघातका राक्षसादयः यद्वा
भङ्गुरमनवस्थितं मनो येषां ते भङ्गुरवतोऽनवस्थितचित्तवृत्तयस्तेषां विनाशयि-
तारम् भङ्गुरावतामिति संहितायां दीर्घः (15.) ॥ २६ ॥

त्वमग्ने द्युभिस्त्वमाशुशुक्ष्णस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मन्स्परि ।

त्वं वनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिः ॥ २७ ॥

आग्नेयी त्रिष्टुब्धत्समदृष्टा प्रथमात्याविकादशाणीं द्वितीयतृतीयौ दशाणीं पा-
दौ यदा तदा पङ्क्तिरेव तृतीयचतुर्थौ दशाणीं यदा तदा विराट्स्थाना त्रिष्टुप् द्वौ
वा वैराजौ नवकस्त्रैष्टुभश्च विराट्स्थानेत्युक्तेः । अथ मन्त्रार्थः हे नृपते नृणां पा-
लक हे अग्ने त्वं द्युभिरहोभिर्निमित्तभूतैर्मथ्यमानो जायसे प्रतिदिनं मथ्यसऽइ-
त्यर्थः यद्वा द्युभिः स्वर्गैः निमित्तभूतैस्तत्र-तत्र यागशालासु जायसे त्वमाशुशुक्ष्ण-
णिः आर्द्रा भूमिं शीघ्रमेव शोषयित्वा यद्वा आशु क्षिप्रं शुचा दीप्त्या क्षणोति रुन्ति
तमः सनोति सम्भजते वा आशुशुक्ष्णणिः । त्वमद्भ्यो वर्षधाराभ्यो विद्युदात्मना जा-
यसे त्वमश्मनः परि पाषाणस्योपरि पाषाणान्तरसंघट्टनेन जायसे त्वं वनस्पतिभ्यो
ऽरुणिकादिभ्यो जायसे त्वमोषधिभ्यो वंशादिभ्यो जायसे वंशद्वयसंघर्षणेन त्वं नृणां
मनुष्याणामग्निहोत्रिणां गृहे जायसे पुत्रो ह्येष सत्स पुनः पिता भवतीति श्रुतेः ।
किम्भूतस्त्वं शुचिः शुद्धिहेतुः पुनःपाकान्महीमयमिति स्मृतेः ॥ २७ ॥

III. a. देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्वाङ्मयां पूजो रुस्ताभ्याम् । b. पृथि-

व्याः सधस्थादग्निं पुरीष्यमङ्गिरस्वत्वंनामि । ज्योतिष्मन्तं त्वग्ने सुप्रतीकम-
ज्ञेय्येण भानुना दीव्यतम् । शिवं प्रजाभ्योऽहिंसन्तं पृथिव्याः सधस्थादग्निं
पुरीष्यमङ्गिरस्वत्वंनामः ॥ २८ ॥